

A Szegedi Egyetemi Színpad ez év őszén ismét elkezdi a munkát a csoportba újonnan jelentkezett egyetemistákkal. Ahogy ez már másfél évtizede hagyomány: nem csupán a tudományegyetem, de a többi szegedi felsőoktatási intézmény hallgatói is jelentkezhetnek.

Az elmúlt két-három évben alakult ki az a munkarend, amely szerint elkezdtünk dolgozni. A jelentkezők fél éves — egy éves próbafolyamat alatt ismerkedhetnek meg a csoport munkamódszerével és ez alatt ismerik meg őket a csoport tagjai, alkotóknak képet képességeikről, emberi tulajdonságaikról — ebben a folyamatban dől el az, hogy ki lesz a csoport tagja.

A jelentkezőknek nem kell semmilyen előzetes, egy esetleg korábbi munka során elsajátított ügyességről tanúbizonyságot tenniük, speciális képességekkel rendelkezniük. Fontos: hogy esztétikailag-szakmailag nyitottak legyenek, azaz, ej tudják fogadni, magukévé tudják tenni a csoport alkotó munkájának alapelveit; de sokkal fontosabb: emberi magatartásuk, munka-etikájuk megfelelően a csoport meglévő normáinak.

Mindenkit várunk, aki akár színjátszóként, akár dramaturgként vagy rendezőként szeretne bekapcsolódni csoportunk munkájába.

Az első beszélgetésre szeptember végén kerül sor, előtte egy alkalommal lesz alkalom megtekinteni egy legújabb előadásunkat, melynek címe: **VAGYUNK**, írta és rendezte: Arkosi Árpád.

A Szegedi Egyetemi Színpad tagjai nevében:
SOLTÉNSZKY TIBOR

TANÉVNYITÓK

Intézményeink közül elsőként a Szegedi Orvostudományi Egyetemen nyitják meg az 1976/77-es tanévet. A tanévnyitó ünnepséget szeptember 10-én délelőtt rendezik az egyetem központi épületének aulájában. Szeptember 11-én 11 órakor a Szabadság Filmszínházban kerül sor a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola tanévnyitójára. A József Attila Tudományegyetemen szeptember 14-én 12 órakor tartják a tanévnyitót az aulában.

KISZ-VEZETŐKÉPZŐK

A hagyományokhoz híven idén is sor kerül a tanév eleji KISZ-vezetőképzésre. A SZOTE ifjúkommunistái szeptember 8. és 12. között a székkutasi tábortanulmányozó feladatokra. A József Attila Tudományegyetem KISZ-vezetői szeptember 13-14-én az

egyetemi klubban ismerkednek tennivalóikkal, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán pedig szeptember 19-21. között tartják a KISZ-vezetők továbbképzését.

SIKER

A július 5-11. között Kazincbarcikán megtartott II. Nemzetközi Színházi Fesztiválon a JATE Egyetemi Színpada sikerrel szerepelt. Produkciójáért a Színházművészeti Szövetség különdíjjal jutalmazta az együttest. A legjobb férfialakítás díját Holman Endrének ítélték.

NEMZETKÖZI VIADAL

Szeptember 12-én Nemzetközi Atlétikai Egyetemi Kupát rendeznek a SZEOL-pályán, amelyen részt vesznek a külföldi testvéregyetemek közül Brno és Berlin sportolói is.

RAUZY

BULIBA

BULIBÓL

Kötelező olvasmány kezdőknek és haladóknak

Így élnek a JATE-sok

Szentirmai László: Egyetemi hallgatók Szegeden

Hadd kezdje a recenzius elmélkedését bizonygatással: tényleg komolyan gondolta a felcím, fontos, hasznos és érdekes könyvet ajánl a nagyérdemű figyelmébe. Olyan könyvet, amelynek megállapításai nem egyszer vitára ingerelnek, tűnődésre késztetnek, de mindenképpen érdemesek az elolvasásra, mert bővíthetik ismereteinket, megerősítik, vagy cáfolják tapasztalatainkat, egyszerűen ismeretünk kötelező.

Hadd kezdje a recenzius elmélkedését bizonygatással: tényleg komolyan gondolta a felcím, fontos, hasznos és érdekes könyvet ajánl a nagyérdemű figyelmébe. Olyan könyvet, amelynek megállapításai nem egyszer vitára ingerelnek, tűnődésre késztetnek, de mindenképpen érdemesek az elolvasásra, mert bővíthetik ismereteinket, megerősítik, vagy cáfolják tapasztalatainkat, egyszerűen ismeretünk kötelező.

Az egyetem sajátos intézmény, hiszen hallgatói a társadalom szinte valamilyen rétegét képviselik, és az ország különböző részéből gyűltek össze, hogy néhány éven keresztül szoros egységet alkotva szakmát tanuljanak. Ez a néhány év azonban nagy jelentőségű a hallgatók számára, mert egész későbbi életükben meghatározó ismereteket, társakat, élményeket szereznek —, de nem azonos erőfeszítéssel és erősen különböző stathelyzetből indulva.

Honnan?

A kivülálló számára talán nem is olyan magától értetődő, mint a résztvevőknek: az egyetemi hallgatóknak mind munkavégzését, mind szabad idő eltöltését nagymértékben meghatározza az a környezet, ahonnan az egyetemre került. Tanyai költözetből, vagy nagyvárosból, nyolc osztályt végzett szülők gyermekeként, vagy egyetemi, főiskolai diplomások fiaként, lányaként jöttek az oly nagyon áhított egyetemi padokra. És még mennyi további különbségtelítő tényező van, amelyek mind-mind befolyásolják a hallgatóvá vált fiatal véleményét, művel-

Tovább bontja, finomítja az összképet a hallgató leendő szakmája, a választott hivatás szak tudomány szerinti tagozódása: jogász—bölcész—TTK-s. S még szólni kell az évfolyamok szerinti különbözőségről is, mert nagyon más helyzetben van egy elsős és egy végzős hallgató. Azután ita tehetség, az értelem, a képesség — mindmegannyi motiváló, alakító tényező! Hol van hát a tipikus hallgató?

Eddig a kérdésig nehéz eljutni, sokkal keményebb munka — tudva az előbbi helyzeteket — továbbmenni, és megkeresni az általánosíthatót, azokat a törvényszerű összefüggéseket, amelyek érvényesek erre a világra. Szentirmai könyvének ez az alap-törvénye. Az elkövetkezőkben felsoroljuk néhány megállapítását, mintegy kedvcsinálási szándékkal az elolvasáshoz, de mint ezt szokásos hangsúlyozni: a teljesség igénye nélkül!

Merre?

„A diplomás apa gyermekei elsősorban a Jogi Karon és a Bölcsészettudományi Karon tanulnak, a Természettudományi Kar hallgatói közel 50 százaléka édesapjának 8 általános osztálya, illetve ezzel egyenértékű, vagy ennél alacsonyabb végzettsége van.” Milyen elgondolkodtató adat, hiszen valamiképpen a szakmák, foglalkozások társadalmi presztizséről van szó, a rétegek, csoportok céljairól, melyeket szülei részben a fiata-

lok pályaválasztásában kívánnak megvalósítani.

Az egyetemi hallgatók munkaidejének vizsgálata során a szerző olyan eredményre jut, amely azt igazolja, hogy a hallgatók jelentős csoportját túltelheltek. „... az egyetemi hallgatók átlagos heti munkaideje 48 óra. A kar jelentősen befolyásolja a munkával töltött időt. Adataink szerint a jogászok 18,2 százalékának, a bölcsészek 53,9 százalékának és a TTK hallgatói 60,3 százalékának munkaideje meghaladja a heti 48 órát. A hallgatók 45,8 százalékának munkaideje meghaladja a dolgozóknál elfogadott maximális munkaidőt.”

Hogyan?

Ez a terhelés azonban nemcsak a karok szerint differenciálódik, hanem az évfolyamok alapján is, mert az évfolyamok emelkedésével csökken azoknak a hallgatóknak a száma, akik hetente 48 óránál többet dolgoznak. Amikor ezt a jelenséget többé-kevésbé természetes folyamatnak mondjuk, utalnunk kell arra az okra is, ami miatt az elsősévesek szinte „túl tanulják” magukat, vagyis: beilleszkedési problémáikra. A középiskolából kikerült fiatal, csak forma szerint lett egyetemi hallgató, még nem ismeri az egyetemi normákat, követelményeket, szokásokat. De hasonlóképpen idegen számára a város, művelődési lehetőségeivel, és veszélyes csábításaival egyaránt. Megszokott környezetébe, a család nincs jelen, eselkedetelnek megfigyelésében alig kap segítséget. Megváltozik az életmódja, követelményeket

támasztanak vele szemben, s ezek teljesítésében a maga erejére van utalva — egyszerűen nélkülözi a segítséget. „Az első év tévoya útkeresésének egyik legpregnansabb jellemzője, hogy az elsőséveseknek mindössze 19 százaléka gondolja azt, hogy mind a munkára, mind a szabad idő tevékenységekre elegendő ideje marad.” Szóval szervezeten és főként hasznosnak kellene segíteni hátrányos helyzetű és nem hátrányos helyzetű elsősnek egyaránt a beilleszkedés megkönnyítésére. Félreértés ne essék: eddig is történtek, vagy történni szándékoztak dolgok ennek érdekében, de mindez nem elég!

Miért?

A hallgató nem jár előadásra — ezért a hallgató otthon, kollégiumban, alberletben, könyvtárban jegyzetet másol. Vonatkozik ez a hallgatók közel 30 százalékával! Sok mindenről lehetne most elmélkedni, maradjunk csak annál, hogy ez a létező rossz szokások egyik legrosszabika, amolyan többszörösen torzult, másodszerű információ.

„A diákköri tagok édesapjának 42,7 százaléka egyetemi, vagy főiskolai diplomával rendelkezik, a 8 általánossal, vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkező apák gyermekei csak 10 százalékos arányban vesznek részt valamelyik diákkör munkájában. Valamelyes hatása a település struktúrájának is van, mert a diákköri tagok között több a nagyvárosban érettségizett, mint a nem diákköri tagok között. A nemek egyenlő arányban képviseltetik magukat.” Ismét csak a származás, a szülői hatás, a környezet szerepe, ami nem anyagi természetű különbségek-ből adódik, hanem kulturális, műveltségbeli távoltságokból. Hallani olyan véleményeket is, hogy egy nemzedéken belül szinte alig lehet legyőzni ilyen nagy távolságokat, mert ezek még a keveseknél, a 10 százalékánál is erőzödnek, problémát okoznak, akár végzés után is. Ha az elsősök-

alulmaradt volna a kísérlet méretein, viszont Lucifer srácosan frivol, kamaszosan dacos és okos alakja, Lukács Sándor alakításában mindenért kárpótolt bennünket. A statisztéria is szinte kizárólag fiatalokból állott: a JATE Egyetemi Színpada jól segítette Szinetár Miklós koncepciójának megvalósítását.

Strauss Cipánybárója is megújult formában került bemutatásra: Abady Béla „átigazításában”. Népszerű dallamok, nagy közönségsiker: Házy Erzsébet, Palcsó Sándor, Komlóssy Erzsébet kitűnő alakításai szolgálták erre biztosítékul.

Erkel: Bánk bán című operájának felújítása az idei szabadtéri ismételtelen nagy sikert aratott. Legfőbb indoklásul szolgálhat Simándy József korábban annyiszor megcsodált, hasonlíthatatlan klasszisú Bánkja, Melis György szenzációs Tiborca és Moldován Stefánia finom lírával megfestett Melindája is sokáig emlékezetes marad.

Az utolsó előadás ígerte talán a legszemléltetőbb élményt: a Magyar Állami Népi Együttes bemutatója, az Ecseri lakodalmas. Az eredeti, reprezentatív válogatás frissebb, a színpadi előadás új útjait képviselő műsorzámmal bővült — stílusterés, erőteltség nélkül. Az együttes művészeti vezetője, Létei Dezső rendezése céltudatos, kemény munka, jól megérdemelt, nagy sikert eredményezett. Az ének és a zenekar a legkényesebb koncertközönség igényeit is kielégítő színvonalon mutatta be a Bartók-, Kodály- és Liszt-műveket.

Az idei szabadtéri játékok 16 előadását 92 ezer néző tekintette meg, s egyedülálló rekord a nézőtér 92,8 százalékos telítettsége — bizonyos, hogy ezek a számok minden méltatásnál többet jelentenek.

nél segítséget sürgettünk, akkor örömmel mondhatjuk, hogy a diákkör vonatkozásában valamelyest előbbre vagyunk, noha a megoldás még itt is messzi van.

Mit és meddig?

Szabad idő mennyiség, szabad idő eltöltése — ez a témakör alkotja a tanulmány jelentős részét. Egyetemi évek — ez a legszebb időszak az ember életében, emlékezzünk sokan, vissza tekintve arra a sokféle élményre, melynek részesei voltak. A mai egyetemistának gazdag választékot kínál a KISZ, a város, sőt, tágabb értelemben a társadalom szabad ideje hasznos eltöltésére, „csak” élni kell vele. Sokat olvasnak, még többet szeretnének olvasni a hallgatók, s moziba, színházba, kirándulni, klubba járni, hasznos és lötyögve töltve el kevés szabad idejüket. Mert kevés a szabad ideje a hallgatóknak, s ezen a túlterheltségen a reform sem változtatott, hiszen sem pihenőnapot nem tudnak tartani, sem a munkaidő vitatását nem tudják kialakítani, mert összerögződnek a tennivalók. Főfeltehetőleg ebből adódik, hogy időnként mondhatni kiveszik az „évi rendes szabad napjainkat”, mintegy pihenésképpen valami megerősítő feladat elvégzése után, vagy éppen annak elvégzése.

Munkaidőt, szabad időt egyaránt közösségekben tölt a hallgató, s ez talán egyik legvonzóbb jellemzője az egyetemista életmódjának. Ezt a tendenciát kell erősíteni, mert így válhat közösségi emberré. Későbbi politikai-társadalmi tevékenységének ez az időszak, ez a közege lehet alapozója, itt érhet vezetővé, válhat felnőtt, tudatosan cselekvő emberré.

A lehetőségek adottak. Hogy hogyan élnek vele a hallgatók, arról, a könyv második részéről lapunk következő számában olvashatnak.

TRASER LÁSZLÓ